Her Hayrın Anahtarı ve Şerrin Kilidi: Dua ve Adabı

Ömer Faruk

24 Ara, 2018

https://ilimvecihat.com

بسم الله الرحمن الرحيم، الحمد لله رب العالمين، والصلاة والسلام على رسولنا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur:

1)

أفضل العبادة الدعاء

"İbadetin en faziletli olanı duadır." (Hâkim)

Hâkim, Zehebî, Suyûtî: Sahih. El-Elbânî: Hasen.

2)

ليس شيء أكرم على الله تعالى من الدعاء

"Hiçbir şey (hiçbir zikir, hiçbir ibadet) Allah Teâlâ katında duadan daha değerli değildir." (Tirmizî, İbn Mâce, Ahmed)

Tirmizi, el-Elbânî, Şuayb el-Arnaût: Hasen. İbn Hibbân, Hâkim Zehebî: Sahih.

En üstün ibadet duadır, duadan daha değerli hiç bir ibadet yoktur. Çünkü duada acziyetin, muhtaçlığın, zelilliğin, boyun eğmenin en son noktasını izhar ve Allah Teâlâ'nın kudretini, ğaniyy *(zengin)* ve her şeye sahip olduğunu, rahmetini, cömertliğini, ihsanını itiraf vardır ki, ibadet; *"boyun eğmenin, alçalmanın en son sınırı"* anlamına gelmektedir. Yani dua, ibadeti/kulluğu tam anlamıyla ifade etmektedir. İşte Nebi *(sallallahu aleyhi ve sellem)'*in meşhur hadisindeki: "Dua ibadetin ta kendisidir (duadan başkası böyle değildir.)" sözüyle kastettiği budur.

3)

إنه من لم يسأل الله يغضب عليه

"Kim Allah'tan istemezse (dua etmezse) Allah ona gazap eder." (Tirmizî, Ahmed, İbn Mâce)

İbn Kesîr: *"İsnadında hiçbir beis yoktur."* El-Elbânî: Hasen. Şuayb el-Arnaût, Ebu İshâk el-Huveynî: Zayıf.

Allah Teâlâ ancak bir vacibi/farzı terk etme veya haram bir iş yapma nedeniyle gazab eder.

Münâvî *(rahimehullah)* Allah Teâlâ'nın, kendisinden dünya ve ahiret ihtiyaçlarını istemeyen kimseye gazap etmesinin sebebini şöyle açıklamıştır: *"Çünkü bu kimse ya ümidini kesmiş biridir ya da kibirlidir (kendisini yeterli görür, Rabbisine ihtiyaç duymaz.) Bu ikisinden her biri gazabı gerektirir." (et-Teysîr bi Şerhi'l-Câmii's-Sağîr)*

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

وَقَالَ رَبُّكُمُ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ

***"Rabbiniz dedi ki: "Bana dua edin size icabet edeyim. Şüphesiz ki <u>bana ibadet etmekten (yani dua etmekten) kibirlenenler</u> zelil bir halde cehenneme gireceklerdir."*"** *(Mu'min/Ğâfir 60)*

Şair ne güzel söylemiş:

الله يغضب إن تركت سؤاله ... و بُنَيّ آدم حين يسأل يغضب

"Allah'tan istemeyi terk edersen Allah gazap eder. Âdemoğlu ise istenildiği zaman kızar."

Süfyân es-Sevrî şöyle dermiş:

يا من أحب عباده إليه من سأله فأكثر سؤاله ويا من أبغض عباده إليه من لم يسأله وليس أحد كذلك غيرك يا رب

"Ey kullarının kendisine en sevimli olanının, kendisinden isteyen ve istemeyi çokça yapan olduğu kimse! Ey kullarının kendisine en sevimsiz olanının, kendisinden istemeyen olduğu kimse! Senin dışında kimse böyle değil Yâ Rab!"

Şeyh Muhammed Hassân: *"Bir kral, bir başkan veya bir bakan ile karşılaşıp ondan bir şey talep etmek istesen senin için karşılaşma zamanı, görüşme süresi ve bir mekan belirlenir. Ama Allah Teâlâ'dan bir şey talep etmek istesen bunun zamanını, süresini ve yerini belirleyen sensin. Onunla buluşmayı başlatan sensin, bitiren de sensin. Ve Ondan istemenin bir sınırı da yok!"*

4)

إن ربكم حييّ كريم يستحي من عبده إذا رفع يديه إليه أن يردهما صفرا

“Şüphesiz ki Rabbiniz Hayiyy’dir (çok hayâ edendir), Kerîm’dir. Kulu ellerini kendisine kaldırdığı zaman ellerini boş çevirmekten hayâ eder.” (Tirmizî, Ebu Dâvûd, İbn Mâce)

İbn Hibbân, Hâkim, Zehebî, el-Elbânî: Sahih. İbn Hacer: *“Senedi ceyyid’tir.”* Tirmizî: Hasen.

5)

أعجز الناس من عجز عن الدعاء

“İnsanların en acizi (Münâvî: yani aklı en zayıf olanı) duadan aciz olan kimsedir.” (Taberânî, Beyhakî; Şuabu’l-Îmân)

Munzirî, el-Elbânî: Sahih.

Çünkü ihtiyacı olmasına ve hiçbir meşakkati bulunmamasına rağmen dua etmemektedir. San’ânî *(rahimehullah)* şöyle demiştir: *“Zira bu kimse amellerin en kolayı ile (kendisine) en faydalı şeyden aciz olmuştur.” (Et-Tenvîr Şerhu’l-Câmii’s-Sağîr)*

Bu sözü Ebu Ya’lâ, İbn Hibbân ve yine Beyhakî, Ebu Hureyre’ye *(radiyallahu anh)* nisbet ederek rivayet etmişlerdir. Bu rivayet için İbn Hacer, Heysemî, Şuayb el-Arnaût: Sahih.

6)

إذا دعا أحدكم... وليعظم الرغبة فإن اللّه لا يتعاظمه شيء أعطاه

“Sizden biriniz dua ettiği zaman... isteği büyütsün (büyük şeyler ve birçok ihtiyaç istesin.) Çünkü Allah’a, verdiği hiçbir şey büyük/zor gelmez.” (Müslim)

Her şey O’nun emrindedir. O sadece *“ol”* der, hemen oluverir. O her şeye kadirdir ve çok cömerttir. Kullarının hepsine istedikleri her şeyi verse mülkünden hiçbir şey eksilmez.

Zekeriyya *(aleyhisselam)* 100 yaşında ve kemikleri zayıflamış, karısı ise 90 yaşında ve kısır iken çocuğunun olması için dua etmişti! Çok büyük bir istek!

إذا سأل أحدكم فليكثر فإنه يسأل ربه

“Sizden biriniz istediği zaman (istekleri) çoğaltsın. Çünkü o Rabbisinden istiyor.” (İbn Hibbân, Taberânî)

Heysemî, el-Elbânî, Şuayb el-Arnaût: Sahih.

7) Âişe *(radiyallahu anhâ)* şöyle demiştir:

سلوا الله كل شيء حتى الشِّسْعَ، فإن الله عز وجل إن لم ييسّره لم يتيسّر

"Allah'tan (istenilmesi meşru olan dünyevi ve uhrevi) her şeyi (bütün ihtiyaçlarınızı) isteyin, hatta ayakkabı bağı bile! Çünkü Allah onu(n gerçekleşmesini) kolaylaştırmazsa kolay/mümkün olmaz." (Ebu Ya'lâ)

Münâvî, Ahmed el-Ğumârî: Sahih. El-Elbânî: Hasen.

Yani ne kadar küçük/basit olursa olsun -başka bir rivayette geçtiği üzere bu *"tuz"* bile olsa- mümin kendisini yeterli görmeden ve utanmadan Allah'tan bütün ihtiyaçlarını istesin ve her işi O'na havale etsin. Çünkü bütün mülk O'nun elindedir, veren O'dur. Kul her anında O'na muhtaçtır. Mümin O'na tevekkül eder, kendine güvenip de O'ndan yardım istemeyi unutmaz. İnanır ki O'nun izni ve yardımı, kolaylaştırması olmasa istediği hiçbir şey gerçekleşmez. Müslim'in *(rahimehullah)* rivayet ettiği meşhur kudsî bir hadiste de ifade edildiği gibi; O'nun hidayet ettikleri müstesna bütün kullar dalâlettedir. O'nun yedirdikleri müstesna bütün kullar açtır. O'nun giydirdikleri müstesna kulların hepsi çıplaktır.

- Allah Teâlâ Kur'ân'a dua ile başlamış ve yine dua ile bitirmiştir. Bu da duanın ne kadar büyük bir öneme sahip olduğunu göstermektedir.

- Bir Nükte: Kur'ân'da ne kadar *"sana sorarlar"* denmişse sorunun cevabının en başında *"قُلْ (de ki)"* kelimesi gelmiştir. Örneğin Bakara suresinden: *"Sana hilallerden sorarlar, de ki..."*, *"Sana içki ve kumardan sorarlar, de ki..."*, *"Sana yetimlerden sorarlar, deki..."* Ve bu ve başka surelerde bulunan diğer ayetler... Ancak Bakara 186. ayetinde ise Allah Teâlâ: *"Kullarım sana benden sordukları zaman"* dedikten sonra *"قُلْ "* ifadesini kullanmadan: *"şüphesiz ki ben yakınım, bana dua ettiği zaman dua edenin duasına icabet ederim."* demiştir! Burada şuna işaret vardır; Duada Allah Teâlâ ile kulları arasında hiçbir aracı yoktur. O, kullarına arada hiçbir vasıtaya ihtiyaç duyulmayacak kadar yakındır. Kul Rabbine dua ettiği zaman direk Ondan istemeli, araya hiçbir vasıta koymamalıdır, velev ki bu vasıta Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* dahi olsa!

DUA ÂDÂBI *(İcabetin Gerçekleşmesine Yardımcı Olan Sebepler)*

1) Abdestli Olmak

2) Kıbleye Yönelmek

3) Elleri Kaldırmak

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle demiştir:

إن ربكم حييّ كريم يستحي من عبده إذا رفع يديه إليه أن يردهما صفرا

"Şüphesiz ki Rabbiniz Hayiyy'dir (çok hayâ edendir), Kerîm'dir. Kulu ellerini kendisine kaldırdığı zaman ellerini boş çevirmekten hayâ eder." (Tirmizî, Ebu Dâvûd, İbn Mâce)

İbn Hibbân, Hâkim, Zehebî, el-Elbânî: Sahih. İbn Hacer: "Senedi ceyyid'tir." Tirmizî: Hasen.

4) Dua'dan Önce Başta Allah Teâlâ'yı Övmek, Sonra Nebi *(sallallahu aleyhi ve sellem)'*e Salât Etmek

İbn Mes'ûd *(radiyallahu anh)* şunları anlatmıştır:

كنت أصلي والنبي صلى الله عليه وسلم وأبو بكر وعمر معه، فلما جلست بدأت بالثناء على الله ثم الصلاة على النبي صلى الله عليه وسلم ثم دعوت لنفسي، فقال النبي صلى الله عليه وسلم: سل تعطه، سل تعطه

"Nebi (sallallahu aleyhi ve sellem)'in bulunduğu bir yerde namaz kılıyordum. Ebubekr ve Ömer de (radiyallahu anhuma) O'nunla beraberdi. (Son teşehhüd için) oturduğum zaman Allah'ı (celle celâluh) övmek (yani "tahiyyât"ı okumak) sonra Nebi (sallallahu aleyhi ve sellem)'e salât etmek ile başladım. Sonra kendim için dua ettim. Bunun üzerine Nebi (sallallahu aleyhi ve sellem) dedi ki: "İste, sana verilsin. İste, sana verilsin." (Tirmizî, Ahmed)

Tirmizî: Hasen Sahih. El-Elbâni: Hasen.

Fadâle b. Ubeyd *(radiyallahu anh)* anlatıyor:

سمع النبي صلى الله عليه و سلم رجلا يدعو في صلاته فلم يصل على النبي صلى الله عليه و سلم فقال النبي صلى الله عليه و سلم عجل هذا ثم دعاه فقال له ولغيره إذا صلى أحدكم فليبدأ بتحميد الله والثناء عليه ثم ليصل على النبي صلى الله عليه و سلم ثم ليدع بعد بما يشاء

"Nebi (sallallahu aleyhi ve sellem), namazında (yani son teşehhüd'te veya namaz bittikten sonra) dua eden bir adamı işitti. Adam (Ebu Dâvûd'un

*rivayetinde: **لم يمجد الله تعالى** "Allah Teâlâ'yı yüceltmemiş" ve) Nebi (sallallahu aleyhi ve sellem)'e salât etmemişti. Nebi (sallallahu aleyhi ve sellem) dedi ki: "Bu (adam) acele etti." Sonra onu çağırdı ve ona ve başkasına/başkalarına dedi ki: "Sizden biriniz namaz kıldığı (yani son teşehhüde oturduğu) zaman (başka bir manaya göre: "Sizden biriniz namazını bitirdikten sonra dua edeceği zaman") Allah'ı övmek ile başlasın, sonra Nebi (sallallahu aleyhi ve sellem)'e salât etsin, bundan sonra istediği şeyle dua etsin." (Tirmizî, Ebu Dâvûd, Ahmed)*

Tirmizî: Hasen Sahih. İbn Hacer, İbn Huzeyme, İbn Hibbân, Hâkim, Zehebî, Şuayb el-Arnaût: Sahih. El-Elbânî: Hasen.

Ömer *(radiyallahu anh)* şöyle demiştir:

إن الدعاء موقوف بين السماء والأرض لا يصعد منه شيء حتى تصلي على نبيك صلى الله عليه و سلم

"Dua gök ve yer arasında durdurulmuştur. Nebi'ne (sallallahu aleyhi ve sellem) salât edinceye kadar (Allah'a) ondan (duadan) hiçbir şey yükselmez." (Tirmizî)

İbn Kesîr: Ceyyid bir isnad. El-Elbânî bir yerde zayıf, başka bir yerde ise hasen olduğuna hükmetmiştir.

Ali *(radiyallahu anh)* şöyle söylemiştir:

كل دعاء محجوب حتى يصلى على النبي صلى الله عليه وسلم

"Her dua engellenmiştir (sema'ya/Allah'a yükselmez), ta ki Nebi (sallallahu aleyhi ve sellem)'e salât edilinceye kadar." (Taberânî, Beyhakî)

Ebu Süleyman ed-Dârânî *(vefat tarihi: hicrî 215)* şöyle söylemiştir:

من أراد أن يسأل الله حاجة فليبدأ بالصلاة على النبي صلى الله عليه وسلم ثم يسأل حاجته ثم يختم بالصلاة على النبي صلى الله عليه وسلم فإن الله عزّ وجل يقبل الصلاتين، وهو أكرم من أن يدع ما بينهما

"Kim Allah'tan bir ihtiyaç istemeyi dilerse Nebi (sallallahu aleyhi ve sellem)'e salât ile başlasın, sonra ihtiyacını istesin, sonra Nebi (sallallahu aleyhi ve sellem)'e salât ile bitirsin. Zira Allah (azze ve celle) bu iki salâtı (genel ifadeyle: "Nebi'ye salâtı" kesinlikle) kabul eder. O, bu ikisinin arasındakini

bırakmaktan (geri çevirmekten) çok cömerttir."

İbn Mes'ûd *(radiyallahu anh)* şöyle demiştir:

إذا أراد أحدكم أن يسأل فليبدأ بالمدحة والثناء على اللّه بما هو أهله ثم ليصل على النبي صلى الله عليه و سلم ثم ليسأل بعد فإنه أجدر أن ينجح

"Sizden biriniz (Allah'tan) istemeyi dilediği zaman Allah'ı, O'na layık olan şeylerle övmek ile başlasın, sonra Nebi (sallallahu aleyhi ve sellem)'e salât etsin, bundan sonra istesin. Zira bu, başarılı/muvaffak olmaya daha layıktır." (Taberânî)

Heysemî, el-Elbânî: Ceyyid bir hadistir. Suyûtî: Sahih.

Nevevî *(rahimehullah) "El-Ezkâr"* isimli eserinde şunları kaydetmiştir:

أجمع العلماء على استحباب ابتداء الدعاء بالحمد لله تعالى، والثناء عليه، ثم الصلاة على رسول الله صلى الله عليه وسلم، وكذلك يختم الدعاء بهما، والآثار في هذا الباب كثيرة معروفة

"Alimler, duaya Allah Teâlâ'ya hamd ve O'nu övmek, sonra Rasûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem)'e salât etmek ile başlamanın müstehap olduğunda icma etmişlerdir. Keza dua bu ikisiyle (hamd ve salât ile) bitirilir. Bu konuda rivayetler çoktur, marûftur."

Kâdı Huseyn el-Mağribî *(rahimehullah)* şöyle demiştir: *"İsteyen kimse dilediği şeyi elde etmek için nezaket göstermesi gerekir." (el-Bedru't-Temâm Şerhu Bulûği'l-Merâm)*

Nitekim cenaze namazında ölüye dua etmeden evvel birinci tekbirden sonra Fâtiha sûresi okunur ki, bu sureyi okumak Allah Teâlâ'ya hamd etmek, O'nu övmektir. Hanefîlere göre ise *"Subhâneke"* okunur ki, bunu okumak da Allah Teâlâ'yı övmektir. İkinci tekbirden sonra ise İbrâhîmî salâtlar *(salli barikler)* okunur. Ve üçüncü tekbirden sonra ölü için dua edilir.

Binâen aleyh; namaz içerisinde *(yani secdelerde, iki secde aralarında ve selam vermeden önce ve vitir kunutlarında)* veya namaz dışında herhangi meşru bir isteğimizi Rabbimize arz etmeden önce evvela O'na hamd edelim, O'nu övelim, ta'zîm ve tenzîh edelim, zikredelim. Sonra Nebimize *(sallallahu aleyhi ve sellem)* salât edelim. Ve sonra Rabbimize taleplerimizi sunalım.

5) İcabet Edilmiyor Diye Usanıp Dua'yı Bırakmamak, Allah Teâlâ'ya Kızmayıp, Darılmayıp Duada Israrcı Olmak, Devam Ettirmek

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur:

يستجاب لاحدكم ما لم يعجل، يقول: دعوت فلم يستجب لي

"Sizden birinize acele etmediği sürece icabet edilir. (Şöyle ki; diliyle veya içinden) der ki: "Dua ettim, ama bana icabet edilmedi." (Buhârî, Muslim, Tirmizî, Ebu Dâvûd, İbn Mâce)

Muslim'in başka bir rivayetine göre Nebi *(sallallahu aleyhi ve sellem)'*e*: "Acele etmek nasıl olur?"* diye sorulunca şöyle demiştir:

يقول: قد دعوت وقد دعوت فلم أر يستجب لي فيستحسر عند ذلك ويدع الدعاء

"Der ki: 'Dua ettim, dua ettim, ama bana icabet ettiğini görmedim.' Ve icabet edilmeyince bitkin düşer ve duayı bırakır."

Evet, Allah Teâlâ kesinlikle dualara icabet eder. Çünkü Rabbimiz:

أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ

"Bana dua ettiği zaman dua edenin duasına icabet ederim" *(Bakara 186)*

وَقَالَ رَبُّكُمُ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ

"Rabbiniz dedi ki: "Bana dua edin size icabet edeyim." *(Mu'min/Ğâfir 60)*

diye buyurarak bunun sözünü vermiştir. Şüphesiz ki O, va'dinden dönmez.

Ancak icabet etmesi, sadece dua eden kimsenin istediği zamanda icabet etmesi anlamında değildir. İlgili mutemed rivayetlerden öğreniyoruz ki, Allah Teâlâ şu şekillerden biri ile icabet eder:

a) Ya dua edenin icabet edilmesini istediği zamanda ona talep ettiği şeyi verir.

b) Ya -dua eden dua'nın şartlarını ve âdâbını yerine getirmesine rağmen- bundan kısa veya uzun bir müddet geçtikten sonra icabet eder. Zira icabetin ertelenmesi daha hayırlı olabilir veya istediği şeyi istediği zamanda vermekte maslahat olmayıp bilakis mefsedet/zarar/şer vardır veya ecri artsın diye icabet etmeyerek duaya ve sabretmeye devam etmesini ister. Yani bir hikmetinden ötürü erteler. Nitekim Musa *(aleyhisselam)* Firavun ve kavminin

ileri gelenlerine Yûnus 88'de geçen bedduasını yapmış ve Harun *(aleyhisselam)* da âmîn demiş, ancak bu iki büyük peygamberin beddualarına -rivayet edildiğine göre- 40 sene sonra icabet edilmişti.

Eyyûb *(aleyhisselam)'*a şiddetli bir hastalık isabet etmişti. Hastalığının gitmesi için dua etti, dua etti, çok dua etti, ümidini kesmedi, sabretti ve -Ebu Ya'lâ'nın sahih bir isnadla rivayet ettiğine göre- tam 18 sene sonra Allah Teâlâ O'ndan bu sıkıntıyı kaldırdı.

Zekeriyya *(aleyhisselam)* evlendiğinden beri çocuğunun olması için dua etmişti. Ama yaşı 100'e varınca çocuğu olmuş, bu zamana kadar duası icabet görmemişti.

Ya'kûb *(aleyhisselam)* oğlu Yûsuf *(aleyhisselam)'*ı kaybetmesinin üzerinden onlarca sene geçmesine rağmen yine de ümidini kesmemiş, şöyle demişti:

يَا بَنِيَّ اذْهَبُوا فَتَحَسَّسُوا مِنْ يُوسُفَ وَأَخِيهِ وَلَا تَيْأَسُوا مِنْ رَوْحِ اللَّهِ إِنَّهُ لَا يَيْأَسُ مِنْ رَوْحِ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ الْكَافِرُونَ

"Ey oğullarım! (Mısıra tekrar) gidip Yûsuf ve kardeşi hakkında dikkat ve sabırla araştırma yapın ve Allah'ın rahmetinden ümidinizi kesmeyin. Şüphesiz ki Allah'ın rahmetinden ancak kâfirler ümit keser." *(Yûsuf 87)* Ve sonunda birbirlerine kavuştular.

c) Ya talep ettiği şeyi değil de daha hayırlı onun cinsinden başka bir şey verir. Bunu da ya dua edenin istediği vakitte ya da bundan kısa veya uzun bir zaman geçtikten sonra verir.

İşte hadiste açıklandığı anlamıyla duada acele etmek, bu şekillerden biriyle icabet edilmemesine neden olur. O halde müddet ne kadar uzarsa uzasın, mümin, talebine icabet edilmesinden ümidini kesmeyip, Rabbine hüsn-ü zan edip duaya devam etmelidir. Meşhur kudsî bir hadiste ifade edildiği üzere; kul Allah Teâlâ hakkında hayır veya şer hangi zanda bulunursa Allah da o zannına göre muamelede bulunur. Nasıl ki bir çocuk annesinden bir şey istiyor, bunda ısrar ediyor, usanmıyor, bunun için ağlıyorsa mümin de duasında böyle ısrarcı olmalıdır. Nitekim birinden ısrarla bir şey istendiğinde sonunda kabul eder. Kapıyı ısrarla çalan kimseye kapının açılması yakındır. İcabet edilmiyor diye bir zaman sonra duayı bırakmak adeta duayla Allah Teâlâ'ya minnet edip cimrilik yapmaktır.

"Dua bir çeşit ilaçtır. Hastanın iyileşmesi için dünya ilacından bile -Allah'ın dilemesi müstesna- bir yudum/doz, iki yudum, üç yudum, hatta on yudum

yetmeyebiliyor, işte dua da böyledir, tekrar etmesi gerekir." (Mustafa İbnu'l-Adevî)

d) Ya talep ettiği şeyi vermeyip yerine kemiyet ve keyfiyet olarak duası gibi/kadar olan inecek bir kötülüğün/musibetin inmesini engeller. Örneğin; Allah'ın takdiri gereği sağlıklı birine bir hastalık inecekken dua sebebiyle Allah bu hastalığı ondan geri çevirir. Veya hasta olan birine bir musibet inip hastalığı daha da artacak ve ölecek iken dua bu musibetin inmesine engel olur. O yüzden "çok dua ettim ama bir faydası olmadı" diye düşünülmemelidir.

e) Ya kemiyet ve keyfiyet olarak duası gibi/kadar olan inmiş bir kötülüğü/musibeti kaldırır.

f) Ya duası sebebiyle işlediği bir günahı affeder.

g) Ya da dünyada icabet etmeyip talep ettiği şeyin kendisini veya onun benzerini veya ondan daha güzelini veya sevabını ahirete saklar/erteler. *(Bkz: Mirkâtu'l-Mefâtîh, Ali el-Kârî)*

Öyleyse dua eden kardeşim! Rabbine hüsn-ü zan ederek duana devam et. İsteğin verilmese bile her hâlükârda kârdasın. Ettiğin hiçbir dua boşa gitmiyor. Senin dua etmendeki asıl gayen Allah'a ibadet/ecir, *"bana dua edin"* emrine icabet olsun. Seleften bazıları şöyle demiştir:

لأنا أشد خشية أن أحرم الدعاء من أن أحرم الإجابة

"Ben icabetten mahrum olmaktan daha çok duadan mahrum olmaktan korkuyorum."

Tirmizî ve Ahmed'in *(rahimehumallah)* rivayetlerine göre Nebi *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Allah Teâlâ'nın bir müslümanın duasına muhakkak bir şekilde icabet ettiğini söyleyince: "*o zaman (duayı) çokça yapalım"* denilmiş, O da:

اللّه أكثر

"Allah daha çoktur" buyurmuştur. *(Tirmizî: Hasen Sahih. Şuayb el-Arnaût: Ceyyid.)*

Et-Tîbî *(rahimehullah)* bunu şöyle açıklamıştır: *"Yani Allah duanızdan daha çok icabet edendir."*

Molla Ali el-Kârî *(rahimehullah)* şu manayı tercih etmiştir: *"Allah'ın fazlı daha çoktur. Yani fazlından ve kereminin genişlinden verdiği şeyler duanızın karşılığında size verdiği şeylerden daha çoktur. Veya: Allah çokluk noktasında daha ğalip olandır, yani çok isteyerek O'nu aciz bırakamazsınız. Çünkü O'nun hazineleri bitmez."*

6) Allah Teâlâ'dan İsimleriyle İstemek

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى فَادْعُوهُ بِهَا

-İki manadan birine göre-: ***"En güzel isimler sadece Allah'a aittir. O halde O'ndan bunlarla isteyin."*** *(A'râf 180)*

Ancak en doğrusu, istenecek şeye münasib isimleri seçmektir. Mağfiret istendiğinde *"Ğafûr", "Ğaffâr", "Tevvâb"*, ilim istendiğinde *"Fettâh"*, şifa istendiğinde *"Şâfî"* isimleriyle istemek gibi. Bunun Kur'ân ve sünnetten çok delili vardır. Örneğin:

قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا أَنْزِلْ عَلَيْنَا مَائِدَةً مِنَ السَّمَاءِ تَكُونُ لَنَا عِيدًا لِأَوَّلِنَا وَآخِرِنَا وَآيَةً مِنْكَ وَارْزُقْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ

"Meryem oğlu İsa dedi ki: "Yâ Allâh! Rabbimiz! Bize semadan, evvelimize (bize) ve sonumuza (bizden sonrakilere) bayram ve senden bir ayet olacak bir sofra indir. Bizi rızıklandır. Sen rızık verenlerin en hayırlısısın." *(Mâide 114)*

Nebi *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle dua ederdi:

يا مقلّب القلوب ثبت قلبي على دينك

"Ey kalpleri evirip çeviren! Kalbimi dinin üzere sabit kıl."

İbnu'l-Arabî *(rahimehullah)* A'râf 180. ayetin tefsirinde şunları kaydetmiştir: "Her bir isimle o isme uyan şey istenilir. Dersin ki: *"Yâ Rahîm! Bana rahmet et", "Yâ Hakîm! Benim lehime hüküm ver", "Yâ Rezzâk! Beni rızıklandır", "Yâ Hâdî! Beni hidayet et."* Şayet genel *(kapsayıcı)* bir isimle dua edersen dersin ki: *"Yâ Mâlik! Bana rahmet et", "Yâ Azîz! Benim lehime hüküm ver", "Yâ Latîf! Beni rızıklandır."* Şayet en büyük *(en genel)* isimle dua edersen: *"Yâ Allâh!"* dersin. Zira bu her bir ismi içermektedir. Ama *"Yâ Rezzâk! Bana hidayet et"* deme, ancak *(bununla) "Yâ Rezzâk! Beni hidayetle rızıklandır"* demeyi

kastetmen hariç.”

Allâme Muhammed Emîn eş-Şankîtî *(rahimehullah)* şöyle söylemiştir: *“Bazı âlimler şöyle demişlerdir: “Dersin ki: “Yâ Rahîm! Bana rahmet et”, “Yâ Râzik! Beni rızıklandır”, “Yâ Hakîm! Benim lehime hüküm ver.” Ama: “Yâ Hakîm! Beni bağışla” veya “Yâ Rezzâk! Bana rahmet et” ise demezsin. Ancak tahkik şudur ki; bunların hepsi caizdir. Çünkü Allah’ın isimleri birbirlerini gerektirirler; bu isimlerde bulunan herbir sıfat (mesela “el-Kadîr” ismindeki kudret sıfatı), sıfatlarının azametinden ötürü diğer sıfatların hepsini gerekli kılar.” (el-Azbu’n-Nemîr)*

Nebi *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur:

أَلِظّوا بياذا الجلال والإكرام

“(Dualarınızda) Yâ Ze’l-Celâli ve’l-İkrâm’ı bırakmayın/çokça söyleyin.” (Nesâî; es-Sunenu’l-Kubrâ, Ahmed, Tirmizî)

Hâkim, Zehebî, el-Elbânî, Şuayb el-Arnaût: Sahih.

Tirmizî ve Ahmed’in *(rahimehumallah)* rivayet ettiklerine göre Muâz b. Cebel *(radiyallahu anh)* anlatıyor: *“Nebi (sallallahu aleyhi ve sellem) “Yâ Ze’l-Celâli ve’l-İkrâm”* diyen bir adamı işitti. Dedi ki:

استجيب لك فسل

“Sana icabet edildi. (İsteğini) iste.” (Tirmizî, Şuayb el-Arnaût: Hasen. El-Elbânî: Zayıf.)

*“Yâ Ze’l-Celâli ve’l-İkrâm”*ın manası: Ey celâl (azamet) ve (veli kullarına) ikrâm sahibi!

Kimi alimlere göre bu isim ism-i a’zam *(Allah’ın en büyük ismi)*’dir.

7) Dua’dan Önce Allah Teâlâ’nın Yaptığı İyilikleri, İhsânını Zikretmek

Zekeriyya *(aleyhisselam)*’ın çocuk istemeden evvel söylediklerinden biri şöyleydi:

وَلَمْ أَكُنْ بِدُعَائِكَ رَبِّ شَقِيًّا

“Sana dua etmekle Rabbim hiç şakiyy olmadım (kabul etmeyerek hiçbir zaman beni mutsuz/mahrum etmedin, hep dualarıma icabet

ettin.)” *(Meryem 4)*

Yûsuf *(aleyhisselam)* şöyle dua etmişti:

رَبِّ قَدْ آتَيْتَنِي مِنَ الْمُلْكِ وَعَلَّمْتَنِي مِنْ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ فَاطِرَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ أَنْتَ وَلِيِّي فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ تَوَفَّنِي مُسْلِمًا وَأَلْحِقْنِي بِالصَّالِحِينَ

“Rabbim! Bana mülk (hükümdarlık) verdin ve bana rüya tabirini öğrettin. Ey göklerin ve yerin benzersiz yaratıcısı! Sen dünya ve ahirette benim velîmsin. Müslüman olarak canımı al ve beni salihlere kat.” *(Yûsuf 101)*

İbrâhîm *(aleyhisselam)*:

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي وَهَبَ لِي عَلَى الْكِبَرِ إِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ إِنَّ رَبِّي لَسَمِيعُ الدُّعَاءِ

“Hamd, yaşlılığ(ım)a rağmen bana İsmâîl’i ve İshâk’ı bahşeden Allah’a mahsustur. Şüphesiz ki Rabbim duayı işitendir.” *(İbrâhîm 39)* demiş, sonra dua etmiştir.

8) Yaptığımız ve Yapıyor Olduğumuz Salih Amellerimizle Tevessül

رَبَّنَا إِنَّنَا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُنَادِي لِلْإِيمَانِ أَنْ آمِنُوا بِرَبِّكُمْ فَآمَنَّا رَبَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا وَتَوَفَّنَا مَعَ الْأَبْرَارِ

“Rabbimiz! Biz, “Rabbinize iman edin” diye imana çağıran bir münâdiyi işittik ve hemen iman ettik. Rabbimiz! Günahlarımızı bağışla, kötülüklerimizi sil ve canımızı iyilerle beraber al (vefatımızdan sonra bizi salihlerle kıl.)” *(Âli İmrân 193)*

Mağaraya sığınıp orada mahsur kalmış meşhur üç kişi, sıdk ile yaptıkları salih amellerini vesile kılarak dua etmiş ve kurtulmuşlardı.

Namaz, sadaka, tilavet, zikir gibi herhangi bir salih amelin ardından dua etmek de bu kabildendir, icabete sebeptir.

Allah Teâlâ Bakara 127-129. ayetlerinde, İbrahim ve İsmâîl *(aleyhimesselam)*’ın Kâbe’nin temellerini yükseltirlerken yaptıkları duayı haber vermiştir.

9) Dua Etmeden Evvel Tevbe ve İstiğfâr’da Bulunmak

İstiğfâr, yağmura, bol rızka, çocuk sahibi olmaya, huzurlu bir hayata, maddî-manevî-bedenî *(her manasıyla)* kuvvetin artıp sıkıntıların gitmesine, duaya icabete sebeptir.

Bir gün Hasan Basrî'nin *(rahimehullah)* yanına biri gelmiş ve O'na yağmur yağmaması sebebiyle tarlasının meyve-sebze vermediğini şikâyet etmiş. O da ona: *"çokça istiğfâr et"* diye tavsiyede bulunmuş. Sonra bir başkası gelmiş ve fakirliğini şikâyet etmiş, ona da: *"çokça istiğfâr et"* diye nasihat etmiş. Sonra başka birisi daha gelmiş ve çocuğunun olmamasını şikâyet etmiş, ona da yine: *"çokça istiğfâr et"* demiş. Bunun üzerine yanındaki birisi O'na: *"Gelen üç kişi farklı şikâyetlerde bulundu, ama her birine istiğfârı tavsiye ettin!"* deyince ona şöyle cevap vermiş: *"Allah Teâlâ'nın şu sözünü işitmedin mi?:*

فَقُلْتُ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ إِنَّهُ كَانَ غَفَّارًا يُرْسِلِ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا وَيُمْدِدْكُمْ بِأَمْوَالٍ وَبَنِينَ وَيَجْعَلْ لَكُمْ جَنَّاتٍ وَيَجْعَلْ لَكُمْ أَنْهَارًا

"Dedim ki (Nûh): "Rabbinize istiğfâr edin, çünkü O çok mağfiret edicidir. (İstiğfâr edin ki) üzerinize bol bol yağmur indirsin. Mallarınızı ve oğullarınızı çoğaltsın, size bağlar/bahçeler versin ve sizin için nehirler akıtsın." *(Nûh 10-12)"*

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

وَأَنِ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ يُمَتِّعْكُمْ مَتَاعًا حَسَنًا إِلَى أَجَلٍ مُسَمًّى وَيُؤْتِ كُلَّ ذِي فَضْلٍ فَضْلَهُ

"Rabbinize istiğfâr edin, sonra da (taatle) O'na tevbe edin (dönün) ki sizi belli bir süreye (ölüm vaktinize) kadar güzel bir faydayla (bol rızık ve mutlu bir yaşamla) faydalandırsın ve (ahirette) her fazilet (salih amel) sahibine fazlını (lütfunu) versin." *(Hûd 3)*

وَيَا قَوْمِ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ يُرْسِلِ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا وَيَزِدْكُمْ قُوَّةً إِلَى قُوَّتِكُمْ

"(Hûd): "Ey kavmim! Rabbinize istiğfâr edin, sonra da (taatle) O'na tevbe edin (dönün) ki üzerinize bol bol yağmur indirsin ve kuvvetinize kuvvet katsın." *(Hûd 52)*

Ebu Dâvûd, Nesâî ve İbn Mâce'nin *(rahimehumullah)* rivayet ettikleri, seneden zayıf, lakin manası şüphesiz doğru olan bir hadiste Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)'*in şöyle dediği geçmektedir:

من لزم الاستغفار جعل الله له من كل ضيق مخرجا ومن كل هم فرجا ورزقه من حيث لا يحتسب

“Kim istiğfâra devam ederse/çokça yaparsa Allah onun için her darlıktan/sıkıntıdan bir çıkış yolu, her tasadan/dertten bir kurtuluş kılar ve ona ummadığı bir yerden rızık verir.”

Rivayet edildiğine göre; bir gün İmam Ahmed b. Hanbel *(rahimehullah)* bir beldeye doğru sefere çıkmış. Gece olmuş ve yolda yürürken küçük bir mescid görmüş. Mescide girmiş, orada namaz kılmış ve sonra uyumak istemiş. İmam yatmış ve ardından mescidin bekçisi gelip demiş ki: *“Ey adam ne yapıyorsun.”* O da: *“uyuyorum”* deyince, *“burası uyuma yeri değil”* demiş. Adam O’nun İmam Ahmed olduğunu bilmiyordu ve İmam da kendisinin İmam Ahmed olduğunu ona söylememişti, eğer bilseydi ona hürmet eder, izin verirdi. İmam: *“bana izin ver de biraz uyuyayım”* deyince bekçi: *“hayır, olmaz. Böyle yapacaksan çık buradan”* demiş. İmam Ahmed ne kadar da onu ikna etmeye çalışmışsa da bunu başaramamış ve mescidden çıkmış. Ve mescidin kapısının eşiğinde uyumaya başlamış. Ama bekçi bir daha yanına gelmiş ve mescidin kapısının önünde de olsa uyuyamayacağını söylemiş, O’nu buradan uzaklaştırmış. İmam yolun ortasında yorgun bir haldeyken bir fırıncı O’nu görmüş, O’na acımış ve demiş ki *(tabi bilmiyor kim olduğunu!): “Benimle dükkânıma gel, bu gece seni misafir olarak ağırlayayım.”* İmam da bunu kabul etmiş ve onunla birlikte fırına gitmiş. İmam oturmuş ve bir süre adamı seyretmeye başlamış. Bakmış ki fırıncı her hamur yoğurduğunda çok defa *“Estağfirullâh”* diyor. İmam ona demiş ki: *“Sen ne zamandan beri bu hal üzeresin.”* O da: *“Uzun zamandan beri”* demiş. İmam sormuş: *“Peki bu istiğfârının semeresini gördün mü?”* Adam: *“Evet, Allah Teâlâ’dan her ne istemişsem bana icabet etti. Ama tek bir dua hariç, henüz ona icabet etmedi; Rabbime dua ettim ki İmam Ahmed b. Hanbel ile karşılaşayım!”* Bunun üzerine İmam şöyle demiş: *“Allâhu Ekber! Allah duana icabet etti. Ben Ahmed b. Hanbel’im. Allah beni senin yanına kadar getirdi.”*

İstiğfâr, kilitleri/sorunları/çıkmazları açan bir anahtardır. Şeyhu’l-İslam İbn Teymiyye *(rahimehullah)* şöyle demiştir: *“Bir mesele bana kapalı gelir, bunun üzerine 1000 kere veya daha fazla veya daha az Allah’a istiğfâr ederim, ta ki Allah bana o meseleyi açar.”*

İstiğfâr, azaba ve musibetlere karşı kalkandır. Ebu Musa el-Eş’arî *(radiyallahu anh)* şöyle söylemiştir:

إنه كان قبلُ أمانان، قوله: "وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَأَنْتَ فِيهِمْ وَمَا كَانَ اللَّهُ مُعَذِّبَهُمْ وَهُمْ يَسْتَغْفِرُونَ" أما النبي صلى الله عليه وسلم فقد مضى وأما الاستغفار فهو دائر فيكم إلى يوم القيامة

“Önceden iki eman vardı. Allah Teâlâ şöyle demiştir: “Sen içlerinde iken Allah onlara azap edecek değildir. Ve onlar istiğfâr ederlerken de Allah onlara azap

edici değildir." (Enfâl 33) Nebi (sallallahu aleyhi ve sellem) ayrıldı. İstiğfâr ise kıyamet gününe kadar aranızda dolaşıcıdır."

10) Yalvararak, Ağlayarak ve Sessiz Bir Şekilde Dua Etmek

ادْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً

"Rabbinize yalvararak/boyun eğerek/zelil bir şekilde/huşû' ile ve gizlice dua edin." *(A'râf 55)*

إِذْ نَادَى رَبَّهُ نِدَاءً خَفِيًّا

"(Zekeriyya) Rabbine gizli bir nida (ses) ile nida etmişti." *(Meryem 3)*

11) Zayıflığı/Acziyeti İzhar Etmek

قَالَ رَبِّ إِنِّي وَهَنَ الْعَظْمُ مِنِّي وَاشْتَعَلَ الرَّأْسُ شَيْبًا... وَكَانَتِ امْرَأَتِي

"(Zekeriyya) dedi ki: "Rabbim! Gerçekten (yaşlılıktan) kemiklerim zayıfladı (kuvvetim gitti) ve baş(ım)da beyazlık tutuştu (yayıldı.)… Karım da kısırdır." *(Meryem 4)*

Yûsuf *(aleyhisselam)*:

وَإِلَّا تَصْرِفْ عَنِّي كَيْدَهُنَّ أَصْبُ إِلَيْهِنَّ وَأَكُنْ مِنَ الْجَاهِلِينَ

"…Şayet benden onların tuzağını (şerrini) defetmezsen onlara meyleder ve cahillerden olurum." *(Yûsuf 33)*

قَالَا رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنْفُسَنَا وَإِنْ لَمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ

"(Âdem ve zevcesi) dediler ki: "Rabbimiz! Nefislerimize zulmettik. Eğer bizi bağışlamaz ve bize rahmet etmezsen kesinlikle kaybedenlerden oluruz." *(A'râf 23)*

Nuh *(aleyhisselam)* kavminden ümit kesince:

فَدَعَا رَبَّهُ أَنِّي مَغْلُوبٌ فَانْتَصِرْ

*"**Bunun üzerine Rabbine şöyle dua etti: "Gerçekten ben yenik düşmüş durumdayım, yardım et."*** *(Kamer 10)*

12) Korkarak ve Umarak Dua Etmek

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

"O'na (azabından) korkarak ve (rahmetini, sevabını, icabet edeceğini) umarak dua edin." *(A'râf 56)*

13) İcabet Edileceğine Kesin Olarak İnanmak ve Kalbin Hâzır Olması, Tamamen İstenilen Şeye Yönelmesi/Talepte Ciddi Olmak

Nebi *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur:

ادعوا الله وأنتم موقنون بالإجابة واعلموا أن الله لا يستجيب دعاء من قلب غافل لاه

"(İcabet şekillerinden biriyle) icabet edileceğine yakînen inanarak (Allah'a hüsn-ü zan ederek) dua edin. Bilin ki Allah (ne dediğinden) ğâfil, (manasından başka şeylerle) oyalanan bir kalpten (çıkan) dua'ya icabet etmez." (Tirmizî)

Hâkim *(rahimehullah): "İsnâdı mustakîm bir hadistir"* demiştir. Ancak bu doğru bir hüküm olmayıp hadis zayıftır. Lakin hadis bundan başka farklı lafızlarla 3 yolla daha gelmiştir. Bunlardan birini İmam Ahmed *(rahimehullah)* rivayet etmiştir. Bu rivayet için Ahmed Şâkir *(rahimehullah) "sahih",* Munzirî, Heysemî, Abdulkâdir el-Arnaût *(rahimehumullah)* ise *"hasen"* hükmü vermişlerdir. Kimi muhaddisler ise buna da zayıf demişlerdir ki doğru olan da budur. Diğer iki rivayet ise zayıftır. Böylelikle naklettiğimiz hadis bu 3 rivayetin desteği ile *"hasen li ğayrih"* derecesine çıkmaktadır. Nitekim el-Elbânî de *(rahimehullah)* bu sebeple hadise *"hasen"* hükmü vermiştir.

14) İsteği Kesin Bir Şekilde İfade Etmek, Allah'ın Dilemesine Bağlamamak

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur:

لا يقولنّ أحدكم: اللّهم اغفر لي إن شئت، اللّهم ارحمني إن شئت، ليعزم المسألة فإنه لا مكره له

"Sizden biriniz (dua ettiği zaman): "Yâ Allâh! Şayet dilersen beni bağışla", "Yâ Allâh! Şayet dilersen bana rahmet et" (başka bir rivayette: "Yâ Allâh! Şayet dilersen bana ver", başka bir rivayette: "Yâ Allâh! Şayet dilersen beni rızıklandır" gibi) demesin, isteğe azmetsin/istekte kararlı olsun. Zira O'nu (Allah)'ı zorlayan hiçbir kimse yoktur." (Buhârî, Muslim)

Yani Allah'ın dilemesine bağlayarak istemek sanki; *"ama şayet dilemezsen, yani zorla yaparsan/verirsen bunu istemiyorum, sadece rızan varsa istiyorum"* demek gibidir ki, Allah Teâlâ'yı kimse zorlayamaz, O zaten sadece dilediğini yapandır.

Ayrıca; bu şekilde istemek *“bağışlamasan da olur...”* anlamını da taşımakta; yani bunda Allah’a ve istenilen şeye ihtiyaç duymama vardır. Yine bunda istemede bir zayıflık vardır. Keza Allah Teâlâ’nın isteğine icabet edeceğinde şüpheli olma, O’na hüsn-ü zan etmeme vardır.

15) Dua’yı 3 Kere Tekrarlamak

İbn Mes’ûd *(radiyallahu anh)* şöyle demiştir:

وكان إذا دعا دعا ثلاثا وإذا سأل سأل ثلاثا

“(Nebi sallallahu aleyhi ve sellem -beddua da dahil-) dua ettiği zaman (genelde) 3 defa dua eder, istediği zaman 3 defa isterdi.” (Müslim)

16) Dua’nın Sebebini Açıklamak:

وَقَالَ نُوحٌ رَبِّ لَا تَذَرْ عَلَى الْأَرْضِ مِنَ الْكَافِرِينَ دَيَّارًا إِنَّكَ إِنْ تَذَرْهُمْ يُضِلُّوا عِبَادَكَ وَلَا يَلِدُوا إِلَّا فَاجِرًا كَفَّارًا

“Nûh dedi ki: “Rabbim! Yeryüzünde kâfirlerden hiçbir kimseyi bırakma (helak et). Çünkü sen şayet onları bırakırsan kullarını saptırır ve sadece fâcir kafir doğururlar.” *(Nûh 26-27)*

وَإِنِّي خِفْتُ الْمَوَالِيَ مِنْ وَرَائِي وَكَانَتِ امْرَأَتِي عَاقِرًا فَهَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا يَرِثُنِي وَيَرِثُ مِنْ آلِ يَعْقُوبَ وَاجْعَلْهُ رَبِّ رَضِيًّا

“(Zekeriyya): “Ve ben arkamdan (vefatımdan sonra) yakınlar(ımın bu dini zayi edeceklerin)den korkuyorum. Ve karım da kısırdır. O halde bana katından bana ve Ya’kûb hanedanına (ilim ve nübüvvette) mirasçı olacak (olması için) bir veli (yardım edecek bir çocuk) bahşet.” *(Meryem 5-6)*

Nebi *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Bedir günü zafer isterken şöyle demiştir:

اللهم إن تهلك هذه العصابة من أهل الإسلام لا تعبد في الأرض

“Yâ Allâh! Şayet bu Müslüman topluluğu helak edersen yeryüzünde sana ibadet edilmez.” (Muslim)

17) Dua’da Sadece Dünyevi Şeyler İstememek

Allah Teâlâ şu ayetinde duasında sadece dünyevi şeyler isteyenleri kınamıştır:

فَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلَاقٍ

"İnsanlardan kimisi vardır ki: "Rabbimiz! Bize dünyada (sıhhat, mal-mülk v.s) ver" der. Bu kimse için ahirette hiçbir nasib yoktur." *(Bakara 200)*

Bir sonraki ayette ise duasında hem dünya hem de ahiret güzelliğini istemeyi toplayan kimseleri övmüştür:

وَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ أُولَئِكَ لَهُمْ نَصِيبٌ مِمَّا كَسَبُوا وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ

"Onlardan kimisi de vardır ki: "Rabbimiz! Bize dünyada da güzellik ver, ahirette de güzellik (ver.) Ve bizi ateş (cehennem) azabından koru" der. İşte bu kimseler için yaptıklarından nasib vardır. Allah hesabı hızlı görendir."

Bu dua, dünya ve ahiret hayırlarının hepsini kapsamaktadır. Enes *(radiyallahu anh)'*ın naklettiğine göre Nebi *(sallallahu aleyhi ve sellem)'*in en çok yaptığı duası bu idi. *(Buhârî, Muslim)*

18) Namaz Haricinde Dua Ederken Sema'ya Bakmak

Allah Teâlâ şöyle demiştir:

قَدْ نَرَى تَقَلُّبَ وَجْهِكَ فِي السَّمَاءِ

"(Kıblenin değişmesi için) yüzünün semaya doğru çevrildiğini görüyoruz." *(Bakara 144)*

Muslim'in *(rahimehullah)* rivayet ettiğine göre Mikdâd *(radiyallahu anh)* Nebi *(sallallahu aleyhi ve sellem)'*in sütünü içmesi kıssasını anlatırken şunu nakletmiştir:

فرفع رأسه إلى السماء فقلت: الآن يدعو علي فأهلك فقال في دعائه: اللهم أطعم من أطعمني وأسق من أسقاني

"...Bunun üzerine (Nebi) başını semaya doğru kaldırdı. (Kendi kendime) dedim ki: "Şu anda bana beddua ediyor, bu sebeple helak olacağım." Şöyle dedi: "Yâ Allâh! Beni yedireni yedir ve beni içireni içir."

Allâme Abdulaziz et-Tarîfî *(hafizahullah ve fekke esrah)* şöyle demiştir: *"Dua ederken ta'zîmen semaya (yukarıya) bakmak terkedilmiş sünnetlerdendir."*

19) Sıkıntılı Durumlarda İcabet Edilmesi İçin Rahatlık Zamanlarında Özelde Çokça Dua Etmek Genelde Taatlerle Yakınlaşmak

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur:

من سرّه أن يستجيب اللّه له عند الشدائد والكُرَب فليكثر الدعاء في الرّخاء

"Kim Allah'ın kendisine zor durumlarda ve keder hallerinde icabet etmesini isterse o halde rahatlıkta duayı çokça yapsın." (Tirmizî, Hâkim)

Hâkim, Zehebî, Suyûtî: Sahih. Tirmizî, El-Elbânî: Hasen.

Meşhur İbn Abbâs hadisinde şöyle buyurmuştur:

تعرف إلى الله في الرخاء يعرفك في الشدة

"Rahatlıkta Allah'ı (salih amellerle) tanı (yakınlaş) ki O da seni zorlukta tanısın." (Ahmed)

Yûnus (aleyhisselam) Rabbisini rahatlık zamanlarında tanıdı, Allah da O'nu balığın karnında:

لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ

"Senden başka hiçbir ilah yoktur. Seni bütün noksanlıklardan tenzih ederim. Ben (nefsine) zulmedenlerden oldum." *(Enbiyâ 87)* diye dua ettiğinde tanıdı. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

فَلَوْلَا أَنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُسَبِّحِينَ لَلَبِثَ فِي بَطْنِهِ إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ

"Şayet O (Yûnus) tesbîh edenlerden olmasaydı büyük balığın karnında diriltilecekleri güne kadar kalırdı." *(Sâffât 143-144)*

Tîbî *(rahimehullah)* şöyle demiştir: *"Şükreden, basiretli bir müminin mizacından biri, atmadan önce oka tüy yapıştırması, zorunluluk halinden önce Allah'a sığınmasıdır."*

20) "Âmîn" Diyerek Bitirmek

"Âmîn" kelimesi *"icabet et"* anlamına gelir.

Ve'l-hamdu lillâhi Rabbi'l-âlemîn.